

“ГАЛАСАВАЦЬ ЗА
ЛУКАШЭНКУ НЕ БУДУ!”

Мая 67-гадовая цётка, якая жыве ў Баранавічах Брэсцкай вобласці, пасля правядзення “элегантнай” дэвальвацыі на пачатку гэтага года з распачку ў голасе заявіла: “Усё! Больш галасаваць за Лукашэнку не буду. Ён жа неаднойчы абяцаў, што абяцэннявання беларускага рубля не адбудзецца ні пры якіх абставінах”.

Між іншым, да гэтага яна лічылася адным з самых заўзятых прыхільнікаў нашай улады ў цэлым і Аляксандра Лукашэнкі ў прыватнасці. Але калі ў момант страчваеш 1,5 тысячы долараў у пераліку на рублі...

Нядаўняе нацыянальнае апытанне, праведзенае Незалежным інстытутам сацыяльна-эканамічных і палітычных даследаванняў (НІСЭПД), зарэгістраваным у Вільнюсе, паказала, што 64 адсоткі беларусаў перакананы — з дэвальвацыяй іх падманула менавіта ўлада, і ніхто іншы.

Больш за тое, 60 працэнтаў нашых грамадзян не задаволены цяперашнімі ўмовамі жыцця. 45,9 працэнта апытаных лічаць, што сацыяльна-эканамічнае становішча краіны ў бліжэйшыя гады пагоршыцца, і толькі 13,7 – што палепшыцца. Такая незадаволенасць як узроўнем уласнага жыцця, так і паказчыкамі развіцця краіны, адзначалася толькі на пачатку дзевяностых гадоў мінулага стагоддзя. На ўсякі выпадак нагадаю, што тады яна вылілася ў самыя масавыя акцыі пратэсту ў гісторыі сучаснай Беларусі.

ПРАБЛЕМЫ МАСАВАЙ
СВЯДОМАСЦІ

Сацыёлаг **Сяргей Нікалюк**, праўда, не схільны праводзіць прамое параўнанне з сітуацыяй на пачатку дзевяностых: “Тады людзі пераважна ва ўсіх сваіх бедах вінавацілі выключна ўладу. І мелі рацыю.

ПАЧАТАК ВЯЛІКАГА РАСЧАРАВАННЯ

Праўда, ім так, хутчэй за ўсё, і не здолее
скарыстацца цяперашняя апазіцыя

Недавольства сённяшнімі рэаліямі становіцца ўсё больш...

Цяпер жа нашы падаткапальцельшчыкі мяркуюць, што ў пагаршэнні іх матэрыяльнага дабрабыту ў першую чаргу вінаваты... Захад. Так лічыць аж трэць апытаных! Год назад гэты паказчык складаў усяго 4—6 працэнтаў. І мала хто ўсведамляе, што праблемы ў айчыннай эканоміцы пачалі назапашвацца задоўга да сусветнага крызісу.”

Дарэчы, электаральны рэйтынг прэзідэнта на сённяшні момант, паводле даных НІСЭПД, складае 39,2%. Індэкс даверу да яго крыху паменшыўся — з 48,4% да 45,4%. Але ўсё роўна, пагадзіцеся, рэйтынг даверу да Аляксандра Лукашэнкі вельмі высокі. Чаму ж так адбываецца? Уклады насельніцтва абсяцэнніліся на 20—25 працэнтаў. Заробкі

на многіх прадпрыемствах і ў дзяржаўных установах паменшыліся ў доларавым эквіваленце на 30—40 адсоткаў, а давер да прэзідэнта і ўрада амаль не падае!

Сяргей Нікалюк тлумачыць гэта некалькімі фактарамі: “Па-першае, электарат не бачыць альтэрнатывы цяперашняй уладзе, на якую ўскладаюцца спадзевы па вывадзены краіны з крызісу. Па-другое, сваю справу робіць прапаганда, якая ледзь не круглыя суткі даводзіць-пераконвае, што крызіс прыйшоў на беларускую зямлю звонку”.

Што наша краіна, наадварот, найбольш падрыхтавалася да яго наступстваў. Што ў суседзяў яшчэ горш, чым у нас.

Праўда, прыклады пры

гэтым прыводзяцца вельмі суб'ектыўна і спекуляцыйна. Паказваючы вулічныя мітынгі ў сталіцы Латвіі, Рызе, беларускае тэлебачанне забывае назваць хаця б лічбу сярэдняга заробку ў гэтай краіне – прыблізна 550 еўра. Забывае яно і пра дастаткова стабільныя Літву і Польшчу, якія даволі ўпэўнена глядзяць у заўтра і пакрысе пачалі выкарасквацца з сённяшняй навалы. Не хоча гаварыць і пра РЭАЛЬНАЕ становішча на большасці беларускіх заводаў.

Значыць, у апазіцыі з'яўляецца шанс распавесці народу пра ўсё гэта і паспрабаваць атрымаць не эфемерны, а сапраўдны мандат народнага даверу?

Заканчэнне на стар.3

ЦІ ЗГОДНЫ ВЫ З АПОШНЯЙ ІНІЦЫЯТЫВАЙ УЛАДЫКІ ФІЛАРЭТА ПА АБМЕЖАВАННІ ІНТЭРНЭТА?

**СЕВЯРЫН КВЯТКОЎСКИ,
ЖУРНАЛІСТ, БЛОГЕР:**

“ІДУЧЫ ТАКІМ ШЛЯХАМ, МОЖНА ДАЙСЦІ ДА ПАЎНОЧНАЙ КАРЭІ”.

— Драма ў тым, што ў Беларусі большасць кіраўнікоў альбо ў прынцеце не ўмее ўключыць камп’ютэр, альбо вельмі слаба ў ім разбіраецца. Ім памочнікі дапамагаюць. Я хачу сказаць шанюўнаму ўладыку Філарэту, што тэхнічна гэта проста немагчыма, таму што ў нас няма такіх фінансавых магчымасцей, як у Кітая. А ў маральным сэнсе... Кожны чалавек, калі захоча, можа гэтыя бар’еры абысці. Калі ж гаварыць пра эмацыянальны момант, то ніводная забарона яшчэ ні разу не прыводзіла да чагосьці добрага. Мы можам дайсці да таго, што, як у Паўночнай Карэі, чалавек з аднаго горада ў іншы будзе ездзіць толькі з дазволу. Такія заявы робяцца, напэўна, ад недасведчанасці, наіўнасці альбо спрацоўваюць старыя савецкія стэрэатыпы аб тым, што можна штосьці забараніць — і ўсім будзе шчасце. Не будзе ад гэтага шчасця! І самае светлае для мяне ў тым, што ні маральна, ні тэхнічна, ні фізічна беларускае грамадства да гэтага не гатова. Таму падобнае не адбудзецца.

АЛЕСЬ ПУШКІН, МАСТАК:

“ЁСЦЬ НЕБЯСПЕКА, ШТО ГЭТА ІНІЦЫЯТЫВА ДАЛЁКА НЕ ФІЛАРЭТА”.

— Я апошнім часам заўважыў, што сапраўды ў інтэрнэце стала чысцей. А яшчэ год назад колькі было порнабанераў! Інтэрнэт самарэгулюецца, без дапамогі звонку, і становіцца добрым тэмам не вышываць парнуху. Ініцыятыва Філарэта ў пэўнай ступені слушная. Парнаграфія, сайты, прысвечаныя ўсялякай псоце, сайты містычных сект — гэта трэба чысціць абавязкова. І пэўныя службы, канечне, павінны гэта адсочваць. Але, каб не перагнулі палку, і не стала палітычнай цэнзуры ў Інтэрнэце. Апошнім часам я чуў пра абяцанне Захаду, што Інтэрнэт застаецца свабодным. І ёсць небяспека, што ініцыятыва Філарэта з’явілася не проста так. Ён чалавек несамастойны, падкантрольны. Успомнім, як Філарэт узнагародзіў нашага прэзідэнта ордэнам Святой Еўфрасінні Полацкай і такім чынам змікшаваў само цудоўнае пачынанне згаданага ордэна. Улада нездарма дала агучыць падобную ініцыятыву сівому, паважанаму старому ўладыку. Паглядзім, што будзе далей.

ІНЕСА КАРПІЛОВІЧ, ЭКАНАМІСТКА:

“ФІЛЬТРЫ АД “ПАРНУХІ” МОГУЦЬ ПАСТАВІЦЬ САМІ БАЦЬКІ”.

— Забаронамі нічога палепшыць нельга. Гэта даказана жыццём. Фільтры ад “парнухі” могуць паставіць самі бацькі, каб засцерагчы сваіх дзяцей ад дрэнна. Мне больш падабаецца пазіцыя ўладыкі Кірыла, які параўнаў Інтэрнэт з інстургентам. Усё залежыць ад самога чалавека. Сякерай можна дровы секчы, а можна і чалавека забіць. Але ж гэта не нагода прыраўноўваць сякеру да халоднай зброі.

**ЮРЫ ХАШЧАВАЦКІ,
КІНАРЭЖЫСЁР:**

“ФІЛАРЭТУ ТРЭБА ДАЦЬ МЯНУШКУ “ТАРКВЕМАДА”.

— На маю думку, усё гэта ў пэўным жанры. Філарэт пачаў выконваць заданне ўлад. Але царкоўныя іерархі заўжды так рабілі ў Расійскай імперыі. Гэта працяг старой палітыкі. Нічога добрага з гэтага не выйдзе. Ні для царквы, ні для грамадства, ні для ўлады. Часы іншыя. А яны, як захраслі ў Сярэднявеччы, так і маюць сярэднявечныя мазгі да гэтае пары. Намагаюцца ў сярэдніх вяках затрымаць і ўвесь беларускі народ. Наступным лагічным крокам для Філарэта павінна быць прапанова ўвесці інквізіцыю. І кастры на плошчы. Спальваць апазіцыянераў, а ў вогнішча падкладаць “нядобрыйя” кніжкі і газеты. Наш уладыка малайчына. Яго цяпер Тарквемадам трэба называць. Гэта настолькі сумна, што становіцца смешна. Тым больш, калі заўважаеш дыстанцыю паміж Сярэднявеччам і будучыняй. Гэта смех скрозь слёзы, але тым не менш вельмі смешна.

АДАМ ГЛОБУС, ПІСЬМЕННІК, МАСТАК:

“ЛЕПШ БЫ ФІЛАРЭТ НАВУЧЫЎСА САМ КАРЫСТАЦА ІНТЭРНЭТАМ”.

— Накінуць сетку на сетку не так проста. Інтэрнэт — гэта павуцінне і сетка. Я не ведаю кітайскага досведу, але ўпэўнены, што ён не лепшы ў свеце. Здзіўляе тое, што праваслаўныя святары выкарыстоўваюць канфуцыянскі вопыт дый наогул досвед чырвонага Кітая. Гэта выглядае нонсэнсам. Каб яны выказалі нейкую сваю ініцыятыву навадзення парадку ў нэце, я б зразу меў. Тым больш што найвышэйшы іерарх рускай праваслаўнай царквы Кірыл вельмі паслядоўна выкарыстоўвае Інтэрнэт. Чаму Філарэт гэтак не робіць, я не ведаю. На маю думку, лепш бы ён навучыўся сам ім карыстацца. Такое адчуванне, што агучваецца прапанова, якую падрыхтавалі недасведчаныя людзі.

СЯРГЕЙ ХАРЭЎСКИ, МАСТАЦТВАЗНАЎЦА:

“ТАКОЙ ЦАРКВЕ НЯМА МЕСЦА У БУДУЧЫНІ”.

— Гэтая ініцыятыва сведчыць пра далейшую і незваротную маргіналізацыю праваслаўнай царквы ў нашым грамадстве і няздатнасць яе цяперашняга кіраўніцтва да адаптацыі да новых рэалій. Відавочна, што Філарэт не ў курсе таго, пра што гаворыць. Як вядома, у Кітаі абмяжоўваюцца і хрысціянскія сайты. Гэта спроба застацца ў тых рэаліях, у тых адносінах царквы і дзяржавы, якія былі пры Сталіне, Брэжневе. Пры дапамозе дзяржаўных рычагоў трымаць сваё невялікае пэўнае месца. Замест таго, каб пайсці ў дамы для састарэлых, сіроцкіх прытулкаў, армейскія шпіталі, яны спрабуюць узалежніць сябе ад дзяржавы.

Пэўна, у ідэале, каб яшчэ дзяржава ім грошы плаціла і абавязала ўсіх стаць праваслаўнымі. Ясна, што гэта абсалютная бязглуздыца. Нават у Кітаі ёсць спосабы абысці забароны. А псярод Еўропы такія ініцыятывы выглядаюць проста карыкатурна. Гэта значыць, што царква не бачыць сябе ў новым свеце з новымі тэхналогіямі. Значыць, і мы не ўбачым яе ў будучыні.

ПАЧАТАК ВЯЛІКАГА РАСЧАРАВАННЯ

Заканчэнне.

Пачатак на стар. 1

НА ХУТКІ ВЫНІК РАЗЛІЧВАЦЬ НЕ ПРЫХОДЗІЦЦА, АЛЕ...

Не зусім так, — лічыць палітолаг **Віктар Чарноў**: “Безумоўна, мы ўжо маем сіндром сацыяльнага крызісу. Абодва найважнейшыя індэксы — чаканняў і ацэнкі ўласнага матэрыяльнага стану — на дадзены момант адмоўныя. Але пакуль большасць выбаршчыкаў не звязвае свае беды з неэфэктыўнай палітыкай улад, не разумее, што трэба мяняць усю сістэму ў грамадстве. Па вялікім рахунку, нашы людзі не бачаць альтэрнатывы ні цяперашняму прэзідэнту, ні цяперашняму ўраду. Але не трэба забываць, што ў нас крызіс толькі пачаўся, і асноўныя праблемы, на вялікі жаль, яшчэ чакаюць беларусаў. Таму паглядзім, што адбудзецца, напрыклад, праз паўгода. Хаця, канечне, апазіцыі не варта губляць столькі часу і чакаць, пакуль улада сама зваліцца на яе, што называецца, з неба. Праўда, разлічваць на хуткі станючы вынік усё ж такі не прыходзіцца”.

Нядаўна на пашыраным пасяджэнні Аб’яднаных дэмакратычных сіл (АДС) была прынята Антыкрызісная платформа, ці праграма. У яе распрацоўцы ўдзельнічалі такія карыфеі эканамічнай навукі, як Станіслаў Багданкевіч, Яраслаў Раманчук, Міхаіл Залескі ды іншыя. Але колькі падобных разумных і прыгожых праграм было распрацавана за апошнія 15 гадоў! Іх лёс стандартны — выключна для вузкага кола людзей.

Старшыня Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі “Народная Грамада” **Анатоль Ляўковіч** для нашай газеты расповёў, што Антыкрызісная платформа, распрацаваная аб’яднанай апазіцыяй, сёння з’яўляецца задачай нумар 1: “Грамадства адчувае, што нешта адбываецца не так у эканоміцы. У новых рашэннях па выхадзе з крызісу мае патрэбу большасць выбаршчыкаў. Наша праграма вельмі цікавая. Усё ўпіраецца ў тое, як яе давесці да як мага большай колькасці людзей...”

Разам з тым я б не перабольшваў глыбіню падзення Беларусі ў сённяшніх умовах. Сітуацыя ў некаторых нашых

суседзях таксама кепская. Рэйтынгі даверу да урадаў многіх краін падаюць. І такая тэндэнцыя мае геапалітычны характар”.

ЦІ БУДУЦЬ ЗЛОМЛЕНЫ СТЭРАТЫПЫ

Можа, яна і сапраўды мае геапалітычны характар, але ў абсалютнай большасці краін свету насельніцтву стараюцца даводзіць САПРАЎДНУЮ сітуацыю ў эканоміцы, варыянты выхаду з яе і, самае галоўнае, перспектывы развіцця.

У нас жа пакуль па перспектывах выйсця была толькі адна заўвага кіраўніка дзяржавы аб тым, што галоўнае — гэта пратрымацца 2009 год. А там, маўляў, наступіць ранейшае народнае шчасце.

Палітолаг **Сяргей Бортнік** лічыць, што патрэба насельніцтва ў аб’ектыўнай інфармацыі і ў знаёмстве з варыянтамі выхаду з крызісу каласальная: “Гэта можна адсачыць па тым, якія тэмы цяпер больш за ўсё хвалююць карыстальнікаў Інтэрнэта, колькасць якіх у Беларусі з кожным годам значна павялічваецца. Матэрыялы на сацыяльныя і эканамічныя тэмы карыста-

юцца найбольшым попытам. Як сведчаць нядаўнія даныя згаданага НІСЭПД, гэтыя ж праблемы вельмі хвалююць і некарыстальнікаў суветнага павуціння. Таму Антыкрызісная праграма ў нашым грамадстве сапраўды запатрабаваная. Як і любая аб’ектыўная інфармацыя пра цяперашні стан фінансавай сістэмы, перспектывы развіцця большасці прадпрыемстваў краіны ды і проста пра будучыню банкаўскіх укладаў”.

Усё правільна, але чаму гэтая праграма была распрацавана і зацверджана толькі цяпер, а не 4-5 месяцаў назад, напрыклад? Ніхто са знавых апазіцыянераў не расповёў, як яна будзе распаўсюджвацца і папулярывацца. Калі шчыра, то, памятаючы пра досвед распаўсюджвання падобных праграм-платформ, можна не сумнявацца, што беларускае грамадства з Антыкрызіснай платформай так і не азнаёміцца...

Жорстка, але, на нашу думку, справядліва. А можа, апазіцыя і недзяржаўны сектар усё ж паспрабуюць абвергнуць гэтае меркаванне?

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ.

ЗАРОБКІ НЕ РАДУЮЦЬ

Белстат падлічыў зарплату за мінулы месяц. У сярэднім па краіне налічана 906 000 рублёў, гэта на паўтара працэнта, ці на 14 000, менш, чым у студзені.

Рэальны ж заробак зменшыўся на 2,7 працэнта.

Розніца больш выразная, калі параўноўваць лічбы ў доларавым эквіваленце: у снежні сярэдні заробак па краіне склаў 450, у студзені — 330, у лютым — 320 умоўных адзінак.

Найбольш атрымлівалі ў чорнай металургіі — 1 919 000 рублёў, у паліўнай галіне і авіяцыйным транспарце — прыкладна па 1 600 000. Менш за ўсіх мае малодшы медычны персанал, то бок санітаркі (427 000), і працаўнікі сельскагаспадарчай галіны (574 000).

Андрэй Юркоў з Дрыбіна працуе галоўным спецыялістам адной з гаспадарак Магілёўшчыны. Яго каментар пра заробкі вясюляў:

— У прыцыпе, лічба рэальная. Але сітуацыя на сяле, калі браць па Беларусі,

вельмі неаднародная. Ёсць наогул занябаныя калгасы, дзе атрымліваюць усяго 250—300 тысяч. Ва ўсякім разе, у нашай вобласці палова такіх гаспадарак. А ёсць, канечне, і тыя, дзе людзі маюць куды больш.

А што ў іншых рэгіёнах? Унітарнае сельгаспрадпрыемства “Вялікае Мажэйкава”, што на Шчучыншчыне, — тыповая сярэдняя гаспадарка. Даглядыца Марыя Квач працуе на дзвюх фермах, з напарніцай даглядае 250 кароў. Зарабіла за мінулы месяц 260 000. Гэтай суме не здзіўляецца, бо нават улетку, падчас “вялікага малака”, распісалася толькі за паўмільёна.

Міністэрства фінансаў зараз працуе над ўдакладненнем бюджэту на 2009 год. Каб выканаць патрабаванне Аляксандра Лукашэнкі аб бездэфіцытным бюджэце, урад вымушаны прапанаваць скарачэн-

не заробкаў у бюджэтных арганізацыях. Нават называлася лічба — 18 працэнтаў. Ці адважачца ўлады на такі крок? Вось меркаванне эканаміста Аляксандра Кавалёва:

— Мне падаецца, гэтага не адбудзецца. Па-першае, таму, што не вельмі высокі здабытак на фоне ўсяго бюджэту. Па-другое, гэта тыя сацыяльныя рэчы, якія ўладзе дапускаць непажадана, бо пагоршыцца матэрыяльны стан шмат каго з тых, на кім улада і трымаецца. Хутчэй за ўсё, зніжэнне заробкаў будзе адбывацца паступова, а не адным махам, і мець расцягнутую, прыхаваную форму.

REGIONBY.ORG

ЗАПРАШАЦЬ НЕЛЬГА АДМОВІЦЬ

Еўропа дагулялася да тупіка. На нефармальнай сустрэчы міністраў замежных справаў ЕС у мінулыя выхадныя паўстала пытанне: запрашаць Аляксандра Лукашэнку ў Прагу на саміт “Усходняга партнёрства” ці не? Абодва магчымыя адказы маюць відавочныя недахопы.

Насамрэч, калі прапануеш нейкай краіне далучыцца да сур’ёзнай міжнароднай ініцыятывы, то відавочна, што трэба звяртацца да першай асобы. Рашэнне пра ўваходжанне ва “Усходняе партнёрства” можа быць прынята толькі Аляксандрам Лукашэнкам. Таму, калі запрашэнне будзе накіравана на нейкае іншае імя, то гэта будзе выглядаць, прынамсі, дзіўна.

Аднак, па шчырасці, не менш дзіўна будзе выглядаць Лукашэнка ў Празе сярод кіраўнікоў еўрапейскіх краін. Відавочна, што ён па-ранейшаму не схільны пераводзіць Беларусь на дэмакратычныя рэйкі, бо гэта пагражае ягонай асабістай уладзе. Таму так званая лібералізацыя разгортваецца больш на паперы, чым у рэчаіснасці.

Гэта разумеюць і еўрапейскія палітыкі ды чыноўнікі. Таму згоды паміж імі па дадзеным пытанні няма. Еўракамісар па знешніх сувязях Беніта Ферэра-Вальднер

Беларусі цяжка вызначыцца з фарматам свайго прысутніцтва ў еўрапейскіх структурах

лічыць, што запрашаць Лукашэнку ўжо сёння, будзе вельмі рана, аднак трэба даць яму яшчэ адзін шанец. Напэўна, яна мае на ўвазе ўласны візіт у Беларусь, які можа адбыцца ў красавіку. А можа і не адбыцца. Бо Ферэра-Вальднер збіралася прыляцець у Мінск яшчэ ў сярэдзіне сакавіка. Аднак Лукашэнка раптоўна ўхіліўся ад сустрэчы, з’ехаўшы на гарналыжны курорт у Армению. Натуральна, што ў такіх варунках і Ферэра-Вальднер адклала свой візіт.

Яшчэ больш жорстка паставіўся да гэтага пытання міністр замежных спраў Нідэрландаў Максім Ферхаген, які катэгарычна заявіў, што “Лукашэнку нельга даваць палітычнай трыбуны”. На думку галандца, запрасіць кіраўніка Беларусі ў Прагу — значыць,

заплюшчыць вочы на недапушчальную сітуацыю з правамі чалавека ў нашай краіне.

Аднак Радые Свабода паведаміла, што міністры ўсё ж такі вырашылі даслаць запрашэнне менавіта Аляксандру Лукашэнку. Праўда, афіцыйнага пацвярджэння дагэтуль няма. Пытанне павісла ў паветры...

Найлепшым выйсцем для еўрапейцаў было б, калі б Лукашэнка атрымаў запрашэнне, але даслаў замест сябе кагосьці іншага: маўляў, спраў вельмі шмат, яшчэ не ўсе курорты гэтай вясной наведаў. Але што рабіць тады, калі кіраўнік Беларусі вырашыць асабіста прыляцець у Прагу? У гэтым выпадку Ферхаген збіраецца наладзіць Лукашэнку абструкцыю без дыпламатычных эквівокаў. Аднак перспектыва публічнай сваркі мала каго вабіць.

Хаця Лукашэнка, магчыма, і сам не надта рвецца на саміт “Усходняга партнёрства”. Ён разумее, што Крэмль і так без радасці назірае за магчымым далучэннем Беларусі да згаданага праекта. Таму асабісты ўдзел Лукашэнкі ў пражскай сустрэчы зменшыць яму поле для маневраў у адносінах з Масквой. Калі ж накіраваць у Прагу, напрыклад, міністра замежных спраў Сяргея Мартынава, можна будзе спаслацца на тое, што “мы толькі паглядзець туды паехалі”.

Найбольш незадаволены бок у гэтай сітуацыі – беларуская апазіцыя. Старшыня Аб’яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька назваў палітычнай памылкай верагоднае запрашэнне Аляксандра Лукашэнкі на саміт “Усходняга партнёрства”. Яшчэ больш жорсткую заяву зрабіў былы кандыдат у прэзідэнты Аляксандр Казулін. Ён лічыць запрашэнне Лукашэнкі ў Прагу “прызнаннем беларускай дыктатуры”.

Хто мае рацыю, пакажа толькі час. Відавочна, што Еўрасаюз гатовы да кампрамісаў, небездакорных з маральнага пункта гледжання, дзеля таго, каб паспрабаваць вывесці Беларусь з расійскай сферы ўплыву. Аднак пакуль што гэтая гульня толькі дапамагае Лукашэнку атрымаць дадатковыя крэдыты ад Расіі і Захаду, каб утрымаць сваю ўладу. І ёсць вялікія сумненні, што кіраўнік Беларусі гатовы крочыць па “еўрапейскім шляху”.

ВАЛЯНЦІН СЫЧ.

ПА КІМ МАЎЧАЦЬ ЗВАНЫ

У мястэчку Забалаць, што ў Воранаўскім раёне, падчас будаўніцтва качагаркі былі адкапаны чатыры званы.

Як расказала **сакратар мясцовага сельсавета Марыя Кандратовіч**, сёння ніхто дакладна не ведае, калі і кім яны былі схаваны. Хутчэй за ўсё, людзьмі веруючымі, пажылымі, якіх даўно ўжо няма на белым свеце. Магчыма, яны і перадавалі сваякам з вуснай у вусны гэтую тайну, аднак і тыя сваякі ўжо ляжаць у зямлі.

Званы касцельныя, паколькі заба-

лоцкае насельніцтва на 90 працэнтаў каталіцкага веравызнання. Яны былі закопаны на месцы былых хлявоў, а яшчэ раней, як сцвярджаюць старажылы, там стаяла каплічка. Калі знаходкі ачысцілі ад гразі, на адным звоне прачыталі надпіс: 1817 год. Адзін са званоў мае дыяметр каля 50 сантыметраў, а астатнія невялікіх памераў. Па словах жыхароў Забалаці, званоў можа быць і больш,

але яны схаваны ў іншых месцах.

Званы маўчаць і пра людзей, якія іх выратавалі, і пра гісторыю свайго пахавання. Аднак, хутчэй за ўсё, яны былі схаваны пад зямлю ад пераплаўкі ў перыяд разгулу атэізму, напрыканцы 1950-х гадоў, калі вернікі з Заходняй Беларусі маглі назіраць, як падалі на зямлю званы храмаў — іх сцягвалі з разбураных званіц вярхоўкамі актывісты-камуністы.

Забалоцкія званы былі ўвезены міліцыянерамі са Шчучына, хаця належаць вернікам, якім і вызначаць: у якім менавіта месцы званы зноў загучаць.

АЛЕСЬ ВАСІЛЬКОЎ.

ЦЯЖАРНАСЦЬ НАТАЛЛІ ПЯТКЕВІЧ

не перашкодзіць ёй у барацьбе за прэзідэнцкае крэсла

Ва ўсякім выпадку, так мяркуюць прадстаўнікі жаночага руху Беларусі. За апошні тыдзень галоўнай беларускай тэмай абмеркавання стала нават не тое, што незалежныя эканамісты раяць грамадзянам ужо зараз забіраць валюту з банкаў, а... шлюб першага намесніка кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта Наталлі Пяткевіч з намеснікам старшыні Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі, вядучым перадачы "Ответный ход" Аляксандрам Мартыненкам.

НЯХАЙ ГАВОРАЦЬ

"Тут і цяпер" вырашыла прааналізаваць, ці можа паўплываць гэты "зорны шлюб" на лёс краіны.

Прафесар Еўрапейскага гуманітарнага ўніверсітэта, кансультант тэлеканала "Белсат" у Беларусі **Эдуард Мельнікаў** лічыць, што шлюб Пяткевіч і Мартыненкі — перш за ўсё іх асабістая справа.

"Яны маюць права на сваё асабістае жыццё, — гаворыць Эдуард Рудольфавіч. — А што тычыцца лёсу краіны, то я думаю, што тут няма ніякай прамой сувязі. І ўвогуле, такая пастаноўка тэмы патыхае жаўцізнай. Нармальны шлюб, нармальная сям'я. Дай Божа ім шчасця".

Намеснік старшыні партыі БНФ **Віктар Івашкевіч** спачатку запытаўся: "А хіба Пяткевіч не была замужам?", а потым дадаў: "Нядаўна Лукашэнка прызначыў Пяткевіч адказнай за прапаганду, а таксама за зносіны са сродкамі масавай інфармацыі. У такім выпадку гэты шлюб можна лічыць адным з крокаў па ўсталяванні непасрэднага кантакту з прадстаўнікамі тэлебачання, і калі хочаце, нават кантролю за Белтэлерадыёкампаніяй. Наталлі Пяткевіч пры дапамозе цяперашняга мужа будзе нашмат прасцей не толькі фармальна, але і нефармальна кіраваць тэлебачаннем.

Старшыня Беларускай жаночай лігі, гісторык **Ніна Стужынская** не выключыла, што цяпер на тэлебачанні Наталлю Пяткевіч будуць паказваць значна часцей.

"Наталля Пяткевіч — прыгожая маладая жанчына і вядомы дзяржаўны дзеяч. Іншае пытанне, як у нас трапляюць у гэтую абойму. Як прадстаўнік жаночага руху я выступаю за тое, каб прасоўваць жанчын у вялікую палітыку. Да таго ж жанчын у нас на экране мала, тым больш рэзюмных і прыгожых. А там, глядзіш, і ў кандыдаты ў прэзідэнты праб'ецца. А калі Пяткевіч у хуткім часе пойдзе ў дэкрэт, то, на мой погляд, гэта не пашкодзіць яе паспяховай кар'еры. Гэта, наадварот, упрыгожвае, дадае палітычнай вагі. Ды ў яе становішчы можна пяць нянек наняць..."

СЛОВА БЫЛОГА МУЖА

Як вядома, першы муж Наталлі Пяткевіч, **Уладзіслаў Пяткевіч**, ужо некалькі гадоў узначальвае РУП "Нацыянальныя спартыўныя латарэі". Пра тое, чаму распаўся яго шлюб, ён распавядаць для шырокай публікі не хоча. Але нам Уладзіслаў Мечыслававіч шчыра прызнаўся, што з былой жонкай захаваў проста "людзкія" адносіны.

"Я думаю, што тэма нашага разводу нікому не цікавая, — сказаў Уладзіслаў Пяткевіч. — Аднак магу зазначыць, што з Наталляй у нас захаваліся "просто потрысваючыя, великопелные отношения".

Як вядома, ва Уладзіслава і Наталлі Пяткевічаў ёсць сын Філіп. Аднак Уладзіслаў Мечыслававіч не стаў удакладняць, з кім цяпер будзе жыць Філіп.

"Думаю, гэта не так важна насамрэч. У нас усё добра", — сказаў ён.

КАЛІ БЫЎ РАЗВОД?

Па нашай інфармацыі, Наталля і Уладзіслаў Пяткевічы афармлялі скасаванне шлюбу ў судзе Цэнтральнага раёна Мінска якраз напярэдадні парламенцкіх выбараў. Калі верыць нашым крыніцам, разводам займаўся адзін з тых суддзяў, які зараз працуе ў Палаце прадстаўнікоў.

Дарэчы, для таго, каб разысціся, у Беларусі трэба не проста падаць адпаведную заяву ў суд, але і заплаціць за падачу іску, а потым — за тое, каб атрымаць пасведчанне аб разводзе, якое выдаюць былым мужу і жонцы ў судзе.

Да ведама: сёння развод каштуе ні многа ні мала 170 тысяч беларускіх рублёў.

ШТРЫХ ДА ТЭМЫ

Некаторыя лічаць, што пры дапамозе жонкі кар'ера намесніка старшыні Белтэлерадыёкампаніі **Аляксандра Мартыненкі** пойдзе ў гару. Аднак можа атрымацца і наадварот. Напрыклад, калі бацьку Наталлі Пяткевіч **Уладзіміра Краўчанку**, які ўжо больш за трыццаць гадоў кіруе 7-й Гарадской стаматалагічнай паліклінік Мінска, вылучылі на званне "Заслужаны ўрач Рэспублікі Бела-

Наталля Пяткевіч ужо нават і не хавае сваёй цяжарнасці? Фота: www.kp.by

русь", Наталля Пяткевіч проста выкрэсліла яго са спісаў прэтэндэнтаў. І ганаровае званне Уладзімір Акімавіч тады атрымаў пры дапамозе старшыні Мінгарвыканкама Міхаіла Паўлава.

"Я меркаваў, што абавязкова будучы размовы пра тое, нібыта я атрымаў званне пры дапамозе дачкі, — распавядаў тады журналістам бацька адной з самых уплывовых жанчын беларускай палітыкі. — Але калі дакументы на прысваенне звання трапілі да Наталлі, яна проста выкрэсліла мяне са спісаў. Пра гэты факт, між іншым, ведаюць многія. Яна спачатку мяне выкрэсліла, а потым мне пра гэта паведаміла. І я падтрымаў Наталлю, сказаў, што яна мае рацыю. Магчыма, гэтыя спісы тады да яе невяпадкова трапілі. Напэўна, хачелі паглядзець, як яна на гэтую справу адрэагуе. Інакш навошта было аддаваць паперы ёй на ўзгадненне? Але як бы там ні было, яе рашэнне падтрымала ўся наша сям'я".

АНДРЭЙ ВАДЗІМАЎ,
спецыяльна для svabodaby.net.

АГРАТУРЫЗМ ПА-БЕЛАРУСКУ

Развіццё агратурызму. За апошнія два гады гэтае спалучэнне, якое не сыходзіць з тэлеэкранаў і вуснаў чыноўнікаў, ужо паспела ўсім дацца ў знакі. Намеснік міністра спорту і турызму Чэслаў Шульга не так даўно агучыў задачу стварэння аграсядзібаў у кожным населеным пункце, дзе ёсць аб'екты турыстычнага інтарэсу.

Прычым, па словах чыноўніка, стаўка робіцца на хутарскі фонд і гістарычныя сядзібы, якія ёсць пад апекай Міністэрства культуры: "Прыспеў час, пакуль мы яшчэ не парушылі старызну, шчыльна падысці да вырашэння гэтага пытання".

На якім жа свеце беларускі агратурызм і чаго ад яго варта чакаць у будучым?

Найперш, агратурызм —

мбанк" распачаў праграму выдачы 5-працэнтных крэдытаў прадпрымальнікам, якія займаюцца агратурызмам. На 1 студзеня 2009 года банк аказаў крэдытную падтрымку 220 суб'ектам на суму 8 млрд рублёў.

Паводле афіцыйных даных, у Беларусі сёння налічваецца каля 500 аграсядзібаў, што ў 2,5 раза болей, чым у 2007 годзе, і ў 14 разоў — у параўнанні з 2006-м. Аднак у

савага крызісу на айчынную эканоміку. *"Турыстычная сфера малазатратная з гледзішча матэрыяльных выдаткаў і выгадная з гледзішча дадатковага кошту. Із улікам імпартаў энергарэсурсаў, і з улікам матэрыялаў, якія мы ўжываем, гэта вельмі перспектывны кірунак, — заявіў падчас нядаўняй канферэнцыі "Агратурызм у Беларусі: стан і перспектывы развіцця" намеснік міністра эканомікі Андрэй Тур. — Ва ўмовах крызісу гэта элемент, які мінімізуе рызыкі крэдытавання банкам і не вымагае дадатковых затрат. Гаворка ідзе пра тое, што ўсе асноўныя элементы, якія існуюць у агратурызме, узаўяляюцца аб'ектыўна, незалежна ад таго, крызісная сітуацыя ў краіне ці не".*

Аднак, як мяркуюе рэдактарка спецыялізаванай газеты «Турызм і аддых» Лілія Кобзік, дзяржава ўсё ж не бачыць у агратурызме вялікага грашовага патэнцыялу. *"Я была ў Еўропе і цікавілася, як гэтая галіна развіваецца там. Дык вось, агратурызм застаецца ў межах сціплага сямейнага бізнесу. І такі фармат усіх задавальняе. Аднак многім нашым бізнесоўцам, якія ўкладаюць грошы ў "домік у вёсцы", сядзібка на 6-7 нумароў хутка здаецца замалой, яны хочуць гатэльчык на 30 нумароў, а гэта ўжо не агратурызм. Да таго ж не зразумела, як да гэтых памкненняў паставіцца дзяржава", — кажа нам эксперт. Пры гэтым яна прыпушчае, што сельскагаспадарчы досвед Беларусі можа дапамагчы нам сказаць новае слова ў агратурызме, запачаткаваць нейкі новы напрамак, бо простае капіраванне замежных стандартаў зусім не гарантуе*

поспеху на нашай глебе.

Сёння каля 80% наведвальнікаў аграсядзібаў — беларусы, і толькі 20% — замежнікі, якія якраз і складаюць велізарны патэнцыял развіцця гэтай галіны турызму. Як завабіць замежніка ў Беларусь?

Старшыня праўлення ГА "Агра- і экатурызм" Валерыя Кліцунова лічыць, што найперш трэба заняцца стварэннем станоўчага іміджу Беларусі на міжнароднай арэне і ліквідацыя бюракратычных перашкод. *"Еўрапейцы, якія ўсюды падарожнічаюць без віз ці ў крайнім выпадку атрымліваюць іх у аэрапортах, не будуць па некалькі разоў ездзіць у беларускую амбасаду ды яшчэ плаціць пры гэтым немалыя грошы, — распавядае наш эксперт. — Да таго ж трэба знайсці ў агратурызме ўласную нішу, каб адрознівацца ад тых жа палякаў, літоўцаў ці ўкраінцаў. Магчыма, апроч нацыянальнай аўтэнтыкі варта зрабіць стаўку на наш сацыялізм, пра што мне ўжо не раз казалі замежныя калегі".*

Па словах Лідзіі Кобзік, у завабліванні замежных турыстаў у беларускую вёску могуць дапамагчы турфірмы, у якіх за гады працы ўсталяваліся добрыя партнёрскія стасункі з замежнымі партнёрамі. *"У арганізатараў аграсядзібаў такіх кантактаў сёння няма, — сцвярджае спецыяліст. — Але кантакты — гэта яшчэ не ўсё. Апроч інфраструктуры трэба стварыць матывацыю для прыезду замежнікаў. Каб яны прыязджалі ў Беларусь з нейкай мэтай і заадно колькі дзён праводзілі б у аграсядзібе".*

ПАВЕЛ САЙКОЎСКИ.

Сяляне заўсёды гатовы гасцінна сустрэць любых гасцей. Трэба толькі апошніх прывабіць у вёскі

гэта адпачынак у сельскай мясцовасці, дзе турысты пэўны час вядуць сельскі лад жыцця, знаёмяцца з мясцовай культурай і нацыянальнымі звычаямі, бяруць удзел у абрадах.

Айчынны агратурызм бярэ пачатак з лістапада 2002 года, калі было зарэгістравана грамадскае таварыства "Агра- і экатурызм". 2 чэрвеня 2006 года з'явіўся прэзідэнцкі ўказ № 372 "Аб мерах па развіцці агратурызму ў Рэспубліцы Беларусь", які прадаставіў ільготныя ўмовы для заняткаў гэтым бізнесам. Улетку 2007-га "Белаграпра-

ГТ "Агра-і экатурызм" кажуць, што рэальна працуюць на рынку недзе 250 з іх. Для параўнання: у Польшчы, якая развівае агратурызм яшчэ з 1990-х, каля 20 тысяч сядзібаў. Значна болей іх і у Літве з Украінай. Калі ў 2007 годзе аграсядзібы Беларусі наведалі 18 тысяч турыстаў, то ў 2008-м наведвальнікаў было ўжо 39 тысяч, і яны пакінулі ўсяго 2 млрд рублёў.

Паводле меркавання ўрада Беларусі, агратурызм ёсць адной са сфер эканомікі, якія дапамогуць мінімізаваць наступствы сусветнага фінан-

У Магілёўскай вобласці для паспяховага правядзення веснавой сяўбы ў гаспадарках не хапае каля 800 механізатараў.

Найбольш складаная сітуацыя ў Глускім, Касцюковіцкім, Крычаўскім і Дрыбінскім раёнах. Зімовыя вясковыя вакацыі на Магілёўшчыне доўжацца — тым больш сёлета з-за надвор'я — да пачатку красавіка. Але літаральна праз два, максімум, тры тыдні праблема недахопу кваліфікаваных людзей на вёсцы пагражае паўстаць з усёй вастрынёй.

Для нармальнай працы калгасам вобласці патрэбны 6 тысяч механізатараў. Цягам некалькіх папярэдніх гадоў з дапамогай доўгатэрміновай дзяржаўнай пазыкі сельгасгаспадаркі былі быццам забяспечаны ўсёй неабходнай тэхнікай. Але ў хуткім часе выявілася, што на новых трактарах ды камбайнах няма каму працаваць. Прычына — актыўны ад'езд людзей з вёсак з-за нізкіх заробкаў. Дарэчы, трактарыст на сяўбе можа зарабіць ад 400 да 600 тысяч рублёў у месяц (адпаведна, за ўсю сяўбу — ад 1,5 да 2 мільёнаў). Але тут трэба заўважыць, што, па-першае, гэта ў наш час зусім не вялікія грошы, а па-другое, дзеля гэтага трэба працаваць без перапынкаў і выхадных. І менавіта так працаваць накіраваныя з горада

ХТО БУДЗЕ СЕЯЦЬ?..

людзі не могуць, таму шмат хто з іх проста збягае пасля некалькіх тыдняў пасяўной...

Вось некалькі лічбаў. Сярэдняя колькасць спецыялістаў, у якіх мае патрэбу кожная гаспадарка, напрыклад, Дрыбінскага раёна, складае каля дзесяці чалавек. З-за недахопу працоўнай сілы ў мінулым годзе сяляне працавалі ў дзве, а то і ў тры змены. Тое самае давядзецца рабіць і сёлета. Спдар Мікалай Юркоў, які больш за 30 гадоў адпрацаваў у Дрыбінскім раёне старшынёй вядомай у вобласці гаспадаркі,

кажа, што пэўная колькасць працаздольнай моладзі ў раёне ёсць. На гэта паказваюць дагледжаныя аграгарадкі. Але моладзь узімку не згодная зарабляць столькі ж, а часам нават менш, чым пенсія ў вясковай бабулі. А тады лепш зусім не працаваць — лічыць цяперашняе маладое пакаленне.

Што тычыцца падыходу ўлады, то яна працягвае "вырашаць" кадравую праблему адкамандзіраваннем у вёску трактарыстаў і механізатараў з прамысловых прадпрыемстваў. Магчыма, на нейкі час

гэта дазволіць стрымаць пазачыск росту беспрацоўя ў гарадах вобласці, чвэрць прадпрыемстваў якой, паводле афіцыйнай статыстыкі, перажывае спад вытворчасці. Вяскоўцы ж дакладна ведаюць, што прымусовае накіраванне людзей на веснавыя работы чарговым разам не спрацуе. Аднак рашэнне ўжо прынятае. А гэта значыць, што абмеркаванню і крытыцы, не кажучы пра карэкціроўку, яно не падлягае.

МАКСІМ ПЛУГАЎ.

Сёлета на механізатараў вялікі попыт

НЯМА СТРАХУ ПАДЧАС КРЫЗІСУ

У мінулую пятніцу індывідуальныя прадпрымальнікі Магілёва, якія працуюць на гандлёвых рынках горада, правялі аднадзённы страйк супраць павышэння стаўкі адзінага падатку.

Але галоўнай падзеяй у той дзень была канкрэтная перамога прыватных гандляроў, якой яны дамагліся пасля размовы з чыноўнікамі мясцовай "вертыкалі", — рашэнне аб павышэнні стаўкі было прыпынена да 15 красавіка.

У страйку ўзялі ўдзел больш за трыста дробных бізнесоўцаў горада, у асноўным працоўныя "Віленскага рынку". Яны выйшлі на цэнтральную плошчу горада да будынка аблвыканкама, каб данесці да ўлады свае аргументы. У выніку прадстаўнікі гандляроў былі запрошаны да намесніка старшыні гарвыканкама, дзе прысутнічалі іншыя чыноўнікі, адказныя за "эканоміку",

якім яны перадалі свой адмысловы зварот з подпісамі. У звароце прадпрымальнікі заклікалі правесці пазачарговую сесію абласнога савета, каб тая адмяніла прынятую аблвыканкамам з 1 красавіка неабгрунтавана высокую стаўку адзінага падатку. У звароце таксама змяшчаўся заклік да ўлады знізіць ранейшую стаўку напалову, улічыўшы цяжкія эканамічныя ўмовы, у якіх працуюць прыватнікі. Такім чынам, на думку магілёўскіх ІП, у горадзе захаваюцца сотні працоўных месцаў і зменшыцца сацыяльная напружанасць.

Чыноўнікі, што бралі ўдзел у размове, паабяцалі абмяркоўваць з прадпрымальнікамі свае далейшыя крокі ў гэтай справе. Трэба адзначыць, што рашэнне аб правядзенні страйку і непасрэднага звароту да ўлады было прынята цягам мінулага тыдня самімі ІП, без удзелу створаных на рынках прадпрымальніцкіх

камітэтаў. Гандляры, месячны прыбытак якіх апошнім часам нават меншы за суму падатку, апынуліся сам-насам з вельмі цяжкай сітуацыяй. Абураныя людзі здолелі, аднак, правесці сход і прыняць свае рашэнні (дарэчы, на сходзе прысутнічалі прадстаўнікі незалежнага прафсаюза РЭП, каб у разе чаго аказаць гандлярам юрыдычную падтрымку).

На "Віленскім рынку", працаўнікі якога былі галоўнай дзеючай сілай працэсу, працуюць каля паўтары тысячы прадпрымальнікаў. У дзень страйку, дарэчы, на працу выйшлі ўсяго некалькі дзесяткаў. Яшчэ трэба дадаць, што "намінальныя" абаронцы правоў гандляроў рынку, сябры прадпрымальніцкага камітэта, пагражалі ІП адказнасцю за страйк. Але, як бачым, людзі не пабаяліся выйсці на плошчу, каб адстаяць сваё права на працу.

ГАННА ЧАРНЕЦКАЯ.

РЭГІЯНАЛЫ ТАК І ЗАСТАЛІСЯ Ў “РЭЗЕРВАЦЫІ”

Газета “Звязда” звярнула асаблівую ўвагу на цырымонію ўзнагароджання на Пятым нацыянальным тэлевізійным конкурсе «Тэлеваршыня».

Найперш здзівілі самі намінанты — выконваючы абвешчаны дрэс-код, тэлеперсоны ў абсалютнай большасці чамусьці выбралі вячэрнія ўборы ў чорных і шэрых колерах. Пярэдніх светлых або яркіх сукенках можна было практычна беспамылкова ўгадаць рэгіянальных тэлевізійшчыкаў.

Яны, да слова, і ўзнагародам радаваліся больш бурна і шчыра, чым сталічныя калегі. Мабыць таму, што атрымліваюць запаветныя статуэткі значна радзей? Памятаючы запэўніванні членаў прафесійнага журы, што сёлета актыўнасць рэгіёнаў як ніколі высокая — 140 дасланных заявак супраць, скажам, 84 у 2005-м годзе, уяўлялася, што сярод намінантаў «рэгіяналаў» будзе як мінімум палова.

Атрымалася зусім наадварот — выйшлі з рэзервацыі адмысловых «рэгіянальных» намінацый удалося толькі Лідскаму ТРА (і то праграма «Дзіцячая пляцоўка» ў намінацыі «Лепшая праграма для дзяцей і юнацтва» прыз не атрымала) і тэлерэдыёкампаніі «Брэст», якая ўзяла статуэтку за «Лепшую культурна-асветніцкую праграму» (але магу паспрачацца: калі б тэлекампанія не была структурным

На “Тэлеваршыні” хапала ўсяго. Акрамя роднага слова

падроздзяленнем Белтэлерэдыёкампаніі і гістарычны цыкл «Страсць і ўлада» не выйшаў на рэспубліканскі ўзровень праз эфір канала «ЛІД», ён меў бы ўсе шанцы застацца незаўважаным — і глядачамі, і журы).

Затое акрамя традыцыйна актыўных прадстаўнікоў Ліды, Оршы, Брэста сёлетні конкурс выявіў некалькі новых яркіх удзельнікаў з ліку рэгіянальных тэлеканалаў, кампаній і аб’яднанняў — тэлевізійшчыкі з Маладзечна і Паставаў цалкам маглі б скласці канкурэнцыю калегам з цэнтральных каналаў.

Уражанні ад чарговай прэміі няпэўныя. З аднаго боку — прафесійна, яскрава і прыгожа, як «у грэчаскай зале» музея. З іншага...

Па-першае, доўга. Тры гадзіны суцэльных «дзякуй» і ўзаемных дыфірамаў не ўсякі па-

бочны назіральнік вытрымае, хіба толькі вельмі зацікаўлены непасрэдны ўдзельнік.

Па-другое, у большасці выпадкаў прадказальна. Беларуская «Тэлеваршыня» ў гэтым сэнсе нагадвала сёлетні «Оскар» — хто больш-менш уважліва сачыў за падзеямі, мог прадказаць пераможцаў амаль у палове намінацый, як, напрыклад, два першыя месцы за «Лепшы дакументальны фільм».

І нарэшце, у нацыянальнай тэлевізійнай прэміі істотна не хапала ці не галоўнай нацыянальнай часткі — мовы. З лаўрэатаў па-беларуску сваю падзяку не вымавіў ніводны.

З тых, хто абвешчаў пераможцаў, вызначыліся толькі пісьменнік Уладзімір Ліпскі і рэжысёр Тэатра беларускай драматургіі Валерыя Анісенка (яны ж, дарэчы, былі адзінымі, хто не задаволіўся роляй вя-

сельных генералаў на сцэне і падрыхтаваў для пераможцаў не толькі віншаванні, але і адмысловыя падарункі — аўтарскую кнігу і білеты на спектакль). Што да саміх пераможцаў, то толькі адзін беларускамоўны праект у выніку ўзяў «Тэлеваршыню», затое галоўную — Гран-пры. «Лепшым тэлевізійным праектам года» журы назвала праект «Зямля беларуская». Дарэчы, пачылі гэты дакументальны цыкл Агенцтва тэленавін яшчэ не завершаны (здымкі фільмаў пра ўсе раёны Беларусі доўжацца і цяпер), то праект можа трапіць у лік намінантаў на наступную прэмію. Але гэта будзе ўжо зусім іншая, хочацца спадзявацца, значна больш вяцёлая, гісторыя.

Усяго на конкурс прыйшло 253 заяўкі; 96 праграм пасля папярэдняга адбору былі паказаны журы. 11 членаў журы ацэньвалі дасланыя работы па 10-бальнай сістэме.

У неафіцыйным «медальным заліку» па колькасці ўзнагарод сёлета лідзіруе Белтэлерэдыёкампанія — 7 статуэтак «Тэлеваршыні», у тым ліку Гран-пры. На другім месцы тэлеканал АНТ — таксама 7 узнагарод; канал СТБ атрымаў 4 прызавыя статуэткі. Яшчэ па адной узнагародзе ў рэгіянальных тэлеканалаў з Оршы, Ліды і Гомеля.

62,9% галасоў набраў пераможца намінацыі «Прыз сімпатый глядачоў» Дзяніс Кур’ян, якога глядачы назвалі лепшым тэлеведучым.

ВИКТОРЫЯ ЦЯЛЬШУК

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЭРНЭЦЕ І Ў PDF-ВЕРСІІ,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСІЮ ГАЗЕТЫ,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**

Заснавальнік ТАА “Тут і цяпер”
Галоўны рэдактар А. Уласаў (email: info@svabodaby.net)

Адрас г. Мінск, вул. Касцюшкі, 18
Падпісана ў друку 21:40 01.04.09

Тыраж 299 экзэмпляраў